

Павліченко Євгенія Володимирівна,
кандидат юридичних наук
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4284-9824>

СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

У статті показано доцільність та необхідність подальшого розвитку адміністративного права на засадах компаративістського підходу, що підтверджено науковими висновками відомих учених-компаративістів у галузі права та умовами тенденцій світового правового співробітництва, у межах якого відбувається взаємопроникнення й взаємозалежність правових теорій, здійснення інтенсивного обміну юридичною інформацією, і прийняття в результаті цього узгоджених нормативних актів і норм права. Відзначено особливий характер використання порівняльно-правового методу в адміністративному праві у зіставленні з іншими видами права. Доведено, що використання порівняльного підходу багато важить для виявлення проблем адміністративно-правової компаративістики. Визначено особливості адміністративно-правової компаративістики.

Ключові слова: адміністративне право; адміністративна компаративістика; адміністративно-правова система; адміністративні відносини; порівняння; порівняльне правознавство.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільних відносин визначаються тенденції світового правового співробітництва, у межах якого відбувається взаємопроникнення й взаємозалежність правових теорій, наукових поглядів, здійснюється інтенсивний обмін юридичною інформацією, у результаті чого приймаються узгоджені нормативні акти та норми права.

Проводячи дослідження в галузі юридичної науки та з метою розширення їхніх меж, не вважаємо доцільним виокремлювати лише національні проблеми. Сучасне ставлення до правознавства потребує узагальнення, створення понятійного апарату, необхідної співучасті у вивченні, запозиченні та застосуванні норм права; використання інноваційних наукових підходів. Отже, виникає необхідність розглядати порівняльне правознавство в площині академічної науки, що є природним і практично невідворотним.

Формування мети статті. Виходячи з актуальності теми, маємо на меті проведення теоретичних досліджень у напрямку становлення й розвитку адміністративно-юридичної компаративістики та розробки науково обґрунтованих рекомендацій стосовно вирішення проблем удосконалення методологічних основ подальшого її розвитку.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. Питанням порівняльного правознавства присвячена низка робіт і статей таких учених, як Кристоф Шенбергер, Рене Давид, Ю. А. Тихомиров, В. А. Туманов, Живко Стальов, Петер Ердеш, Марк Ансель, М. Рейнстайн, У. Дробнінг, А. Х. Саїдов, В. Б. Авер'янов, В. С. Нерсесянц, І. Ю. Настасяк, Ю. М. Лемішко та ін.

Незважаючи на широкий спектр наукових поглядів у галузі права й використання в ньому порівняльних досліджень, спрямованих на адміністративну правову систему, усе ж виникають нові напрями, що відображають сучасне бачення проблем. Тому впевнено можна констатувати, що вони знаходяться в тій стадії, коли насправді до їхньої зрілості залишається незначний проміжок часу.

Виклад основного матеріалу. У науці адміністративного права тривалий час порівняння мало лише підпорядковане значення. Це обґрунтовувалося тим, що саме адміністративне право найчіткіше відображає культурно-історичну специфіку конкретної держави, що робило недоцільним використання порівняння [1].

Протягом тривалого часу в різних державах визнавався свій власний національний шлях розвитку адміністративного права без необхідності проведення будь-яких порівнянь.

Однак треба все ж визнати, що саме для адміністративного права з початку його сучасного розвитку були характерними процеси запозичення та порівняння. Політичний вплив окремих націй, функціонування міжнародних моделей розвитку завжди приводив до більшого взаємовпливу та взаємообміну адміністративного права й можливості використання правового порівняння.

Саме в умовах прискореного трансферту у ХХ ст. визначається напрямок використання правового порівняння в адміністративному праві. З початку 1980-х років у рамках Європейського Союзу починається вплив адміністративно-правових систем різного типу на традиційні національні системи. Визначається тенденція до широкомасштабного зближення та гармонізації системи адміністративного права державами-учасниками. Переважним стає процес конвергенції [2].

Посилена глобалізація вимагає необхідності становлення нової системи адміністративного права на основі оцінки та ролі впливу різних правових систем на національні, у зв'язку з чим починається стрімкий розвиток порівняльного адміністративно-правового напрямку, формується адміністративно-правова компаративістика [3].

Порівняльно-правовий метод у науці адміністративного права можна вважати досить давнім і водночас «молодим» засобом наукового освоєння державно-правової дійсності.

Методи порівняльного дослідження відомі з античних часів. Наприклад, Арістотель (384–322 рр. до н. е.), аби зробити висновки стосовно закономірностей політичної організації суспільства, зібрав, порівняв та проаналізував конституції 158 грецьких та «варварських» міст [4].

Відомо, що в 1900 р. відбувся I Міжнародний конгрес порівняльного права, а у вересні 1924 р. була заснована Міжнародна академія порівняльного права (м. Гаага). У багатьох країнах світу з розвинутою системою наукових, навчальних, юридичних інституцій та спеціалізованих дослідницьких установ почали існувати центри, асоціації, інститути порівняльного права та інші організації, пов'язані з вивченням світових правових систем і використанням методів порівняльно-правових досліджень. Сформувалася певна система знань, яка отримала назву «порівняльне правознавство» (або «юридична компаративістика»).

У науці адміністративного права порівняльне правознавство виступає як напрям наукових досліджень. На жаль, вітчизняні наукові розробки з порівняльного правознавства у сфері адміністративного права є нечисленними. Це пов'язано з тим, що наукові дослідження порівняльного аспекту адміністративно-правових систем зарубіжних країн майже не проводилися, а порівняльне вивчення окремих інститутів адміністративного права різних країн не мало комплексного, системного характеру [5].

Недоліки в проведенні компаративістських досліджень у галузі адміністративного права є і сьогодні. Можна вважати, що порівняльне правознавство як дисципліна науки переживає процес становлення.

Вітчизняна наука адміністративного права використовує порівняльне правознавство для досягнення своїх наукових цілей та вироблення конкретних практичних рекомендацій. Завдяки цьому відбувається більш глибоке проникнення в процеси і явища правової сфери; виникає можливість визначити характер впливу зарубіжного досвіду на вітчизняну правову систему.

На переконання О. О. Погрібного, ігнорування наукового потенціалу порівняльного правознавства у сфері адміністративної діяльності в сучасних умовах може призвести до штучної ізоляції, замкненості вітчизняної правової системи та навіть до її протиставлення світовим тенденціям. Використання ж порівняльно-правового аналізу дає змогу уникнути багатьох юридичних помилок та неправильних політичних і правових рішень [4].

Так, А. Х. Саїдов чітко визначає завдання порівняльного правознавства у сфері адміністративного права:

- інформаційні (отримання достовірної інформації про розвиток і функціонування адміністративно-правових систем інших країн);
- пізнавальні (аналіз та оцінка зарубіжних адміністративно-правових систем і національних особливостей адміністративно-правової сфери);
- аналітичні (визначення коренів і витоків правових явищ зарубіжних адміністративно-правових систем та тенденцій і напрямів їхнього розвитку з метою прийняття адекватних правових рішень у межах вітчизняної системи права);
- інтегративні (визначення напрямів гармонізації та зближення суто національних адміністративно-правових систем зі світовими адміністративно-правовими системами);
- аналітико-критичні (визначення та наукова критика негативних явищ у суто національній адміністративно-правовій системі та в системах адміністративно-правового регулювання зарубіжних країн) [5].

Указується, що інтеграційні процеси, що відбуваються в політичній, економічній, соціально-культурній сферах суспільства, ставлять високі вимоги до порівняльного правознавства у сфері адміністративного права. Важливого значення набуває визначення сфер, де результати порівняльного правознавства мають ефективно використовуватися. Це насамперед:

- законотворча діяльність держави в галузі регулювання адміністративно-правових відносин;
- процес тлумачення законів та інших нормативних актів;
- визначення сутності адміністративно-правового характеру розвитку;
- механізм регулювання відносин державних органів із громадянами;
- правозастосовча практика тощо [8].

Як помічає О. В. Кресін, незважаючи на важливість порівняльно-правових досліджень, їхнє використання в науковій, освітній та практичній діяльності є досить складним інтелектуальним процесом, який має ґрунтуватися на певній методології порівняльного правознавства. Найпоширенішим недоліком при цьому є те, що порівняльне правознавство в будь-якій сфері тлумачиться спрощено, коли для аналізу використовується недостовірні інформація, поверхово розглядаються та аналізуються отримані відомості про правові акти, правові аналогії здійснюються інтуїтивно [3].

Учені-компаративісти наголошують, що все частіше поза увагою дослідників залишаються вимоги системного, комплексного аналізу, коли необхідно враховувати економічні, соціальні та політичні фактори правотворчості та правозастосування при порівнянні різних адміністративно-правових систем, галузей законодавства, окремих законів та індивідуальних нормативних актів [4, 5, 6].

З точки зору методології порівняльного правознавства у системі адміністративно-правового регулювання вчені виокремлюють певні проблемні питання.

Так, А. Х. Саїдов підкреслює, що повинні бути правильно обрані об'єкт порівняльного аналізу та критерії порівняння. Це потребує наявності науково обґрунтованого визначення функціональних, територіальних та історико-культурних критеріїв порівняння

адміністративної діяльності. Недоцільним є порівняння окремих інститутів і навіть окремих норм з метою визначення напрямів вітчизняної правотворчої діяльності без урахування загальноправового, економічного, політичного та іншого контексту [5].

В. Б. Авер'янов дотримується думки, що необхідно враховувати об'єктивні умови та фактори, що спричиняють дію тих чи інших правових інститутів, норм, принципів регулювання в адміністративно-правових системах різних країн, оскільки зовнішньо схожі явища в адміністративно-правовому регулюванні можуть мати докорінні відмінності [1].

І. Ю. Настасяк зауважує, що науково-правові концепції, покладені в основу адміністративно-правового регулювання в зарубіжних країнах, не можуть бути прямо запозичені для використання в нормотворчій діяльності будь-якої країни, зокрема в Україні. Ці концепції мають бути адаптовані до теоретико-правової бази нормотворення, яка вже склалася. Ефективність їхнього використання повинна обов'язково попередньо оцінюватися та порівнюватися з теоретико-методологічною основою вітчизняної адміністративної науки незалежно від того, чи є ці структури ефективними в інших правових системах [2].

На думку В. М. Сирих, поняття, терміни та юридичні конструкції, які використовуються в зарубіжних адміністративно-правових системах, мають бути співставлені з відповідними конструкціями, поняттями й термінами, які вже розроблені вітчизняною адміністративною наукою. Неприйнятним є використання запозичених з іноземного законодавства понять і термінів, хоча вони схожі зі сталими категоріальними рядами вітчизняної науки адміністративного права, але мають специфічне значення в зарубіжних адміністративно-правових системах й інколи відображають різні правові явища [6].

Ю. А. Тихомиров визнає необхідним дослідження результатів порівняльного аналізу зарубіжних адміністративних систем з точки зору можливостей їхнього використання у вітчизняній нормотворчій діяльності та в правозастосовчій практиці. Причому позитивним результатом порівняльно-правового аналізу може бути й висновок про неможливість застосування тих чи інших інститутів, правових норм чи наукових конструкцій у практиці функціонування національної правової системи [8].

Кристоф Шенбергер, доктор права, професор кафедри публічного і європейського права, порівняльного державотворення та конституційної історії університету м. Констанца, зазначає, що ключовою вимогою є розуміння загальних тенденцій в адміністративній діяльності та механізмах її правового регулювання в зарубіжних країнах. До таких тенденцій належить зростання в зарубіжних країнах кількості структурних підрозділів системи виконавчої влади та ускладнення зв'язків між цими підрозділами; збільшення кількості соціальних проблем, зокрема глобального характеру; налагодження взаємозв'язків з адміністративними системами інших країн. Учений упевнений, що порівняльне правознавство в науці адміністративного права може виконати свої завдання лише за умови, що порівнювані адміністративно-правові явища мають схожі правові властивості, які характеризуються понятійною єдністю й притаманні різним проявам однієї правової сутності [9].

Для юридичної компаративістики характерним є її загальний інструментарій, що не зазнає змін залежно від правової субстанції. Йдеться про розвиток національно-територіальної, національно-персональної та національно-культурної субстанції з урахуванням позитивного демократичного досвіду державотворчих процесів інших країн через імплементацію міжнародних норм в аспекті можливості поєднання їх з національною складовою механізму держави.

Цей інструментарій використовується для приватного, кримінального, публічного права тощо. Однак використання порівняльного права може мати різні цілі й використовуватися в різних функціональних контекстах.

Варто враховувати, що правова традиція юридичного порівняння часто виконує політико-правову функцію стосовно уніфікації права. В адміністративному праві протягом тривалого періоду порівняння не мало на меті запровадження правової уніфікації. Найбільше воно спрямовувалося на розвиток теоретичного пізнання на основі порівняння влас-

ної системи адміністративного права з іншими системами правопорядку та можливого використання закордонного досвіду щодо визначення адміністративно-правових інституцій.

Разом з тим слід пам'ятати, що порівняльний метод має специфічний аспект у різних галузях права. Саме тому суттєво виявляється особливий характер використання порівняльно-правового методу в адміністративному праві в порівнянні з іншими видами права. Так, загальноприйнятим у публічному праві є визначення переваг еволюції компаративізму.

Оскільки цивільне право є більш давнім, ніж адміністративне, саме тому воно накопичило достатньо досвіду в галузі юридичної компаративістики. Однак недоцільно визначати адміністративно-правовий компаративізм як дещо недосконале, нерозвинуте. Навпаки, порівняння з приватноправовою компаративістикою дозволяє в межах порівняльного підходу більш широко виявити проблеми адміністративно-правової компаративістики.

Не залишаються поза увагою ситуації, коли в галузі національного законодавства застосовуються норми іноземного адміністративного права та правові дії на внутрішньо-державному рівні. Саме тому національними органами державної влади слід опиратися на засади європейського адміністративного права. Треба вказати, що міжнародне іноземне право, побудоване на принципі колізійного права (це сукупність колізійних норм, що є різновидом спеціалізованих правових норм, котрі встановлюють правила вибору правової норми, яка підлягає застосуванню при наявності розбіжності між нормами права, що регулюють однакові фактичні обставини) наразі знаходить практичне використання під впливом європейської правової спільноти. З цього приводу триває дискусія стосовно так званого «транснаціонального адміністративного акта», що стосується процесу інтернаціоналізації адміністративного права.

Адміністративно-правова компаративістика охоплює широкий спектр різних галузей, починаючи з екологічних та економічних і досягаючи процесу охорони правопорядку та безпеки.

У рамках Європейського Союзу адміністративне порівняльне правознавство визначається як напрям узгодженості та гармонізації систем адміністративного права держав-учасниць цього союзу.

Адміністративні правові норми вказують на проблеми, які є спільними для різних спільнот, що наближає адміністративне право до процесу уніфікації.

Під уніфікацією права розуміють співпрацю держав, що спрямована на створення, зміни чи припинення однакових правових норм у внутрішньому праві певного кола країн. Уніфікація передбачає різновид правотворчого процесу, особливістю якого є те, що він здійснюється у двох правових системах – міжнародному праві та внутрішньому праві держави з використанням міжнародно-правових та національно-правових форм й механізмів. Уніфікація охоплює всі галузі права, у тому числі адміністративне.

Особливості порівняння в адміністративному праві стають передумовою розвитку порівняльного правознавства загалом. Це стосується специфіки адміністративного права, що забезпечує адміністративно-правовій компаративістиці певну перевагу як відносно новій галузі правової науки.

Адміністративно-правове порівняння реагує на специфічні поєднання історичної структури соціального середовища, тому воно має переваги в структурі порівняльних правових систем.

Особливістю адміністративно-правової компаративістики з наукової точки зору є охоплення спільних рис і відмінностей правових систем.

Треба зазначити, що вчені-компаративісти проводять дослідження в галузі адміністративного права відповідно до певної ідеологічної передумови, не розкриваючи й не обґрунтовуючи її сутність.

У процесі проведення досліджень виділяють два підходи, як-от: ідеологія дивергенції та ідеологія конвергенції. Перша ідеологія демонструє специфіку історико-культурних

напрямків національних адміністративно-правових норм, що часто зустрічаються в адміністративно-правовій компаративістиці. Ці напрями мають значну перевагу. Загальноприйнятим є визначення переваг еволюції компаративізму.

Однак протилежна позиція є більш розповсюдженою внаслідок впливу європейської інтеграції. Правова конвергенція передбачає зближення правових систем світу, передусім маємо на увазі взаємодію романо-германського та англо-американського типу правових систем (міжтипova конвергенція), хоча можлива конвергенція й внутрішньотипова, тобто між країнами, що належать до одного типу правових систем.

Необхідно зазначити, що правова конвергенція є складним соціальним явищем, яке відображає загальні закономірності розвитку права в умовах глобалізації та передбачає підвищення ступеня узгодженості правового регулювання суспільних відносин, зближення правових систем світу, взаємне проникнення їхніх окремих регулятивних механізмів та інститутів.

Конвергентні процеси виявляються в таких основних напрямках, як: 1) виникнення правових систем змішаного типу; 2) розвиток регіональних правових систем; 3) уніфікація міжнародного права; 4) трансформація права в країнах, які традиційно пов'язані з певним типом правової системи. Дослідження вказаних напрямків сприятиме поглибленню уявлень про сучасні тенденції розвитку правових систем та права взагалі.

Отже, ідеологія конвергенції підкреслює спільність правових проблем, що виникають у різних правових системах. Прихильники цього напрямку вказують на можливості подальшої гармонізації порівняльних адміністративно-правових систем.

Обидва напрями односторонньо визначають часткові аспекти порівняння, що призводить до абсолютизації. Однак треба зазначити, що це призводить до втрати сутності порівняння.

Порівняльно-правові дослідження в галузі адміністративного права можуть вирішувати різні завдання, набуваючи необхідних форм.

До практичних задач належать питання співставлення управлінських рішень, правової політики, а також формування нових сумісних загальноєвропейських правил на основі порівняльних досліджень.

На теоретичному рівні мова йде про накопичення та розвиток наукових знань. Порівняння допомагає більш чітко зрозуміти особливості іноземного та національного адміністративного права.

Адміністративна компаративістика нині повинна формуватись на наднаціональних засадах. Для цього необхідно мати науково обґрунтований інструментарій, на підставі якого методом наукових дискусій висвітлити есенцію порівняльного правознавства як науки з вирішення проблем права.

Зазначений підхід, ґрунтуючись на порівняльному аналізі, матиме суттєві переваги, оскільки він надасть змогу визначати низку науково обґрунтованих висновків щодо стану адміністративного правопорядку.

Такий підхід буде ефективним, тому що буде визначати та сприятиме досліджувати правові інститути, пов'язані зі структурою адміністрації й управління.

Разом з тим не слід залишати поза увагою певні труднощі цього процесу. Так, національний підхід значну увагу концентрує на стані власного національного права й менше уваги приділяє міжнародним аспектам, які для дослідників залишаються очевидними.

Учені-адміністратори іноді досить слабо орієнтуються в системі порівняльних досліджень взагалі й опираються на висновки вітчизняних досліджень. При цьому недостатньо уваги приділяється процесу специфічного формування та розвитку систем державного управління в різних країнах світу. Саме тому слід розширювати межі адміністративно-правової роботи на основі тісної співпраці науковців з метою попередження ризику формування основних принципів на абстрактному рівні, коли наукові висновки будуть стосуватися лише внутрішньої структури правових систем. Цієї проблеми можна уникнути на

основі проведення міжнародних конференцій та спільних досліджень учених-компаративістів у галузі адміністративного права.

Не можна концентрувати увагу лише на одній адміністративній системі навіть тоді, коли більшість компаративістів вважає її найбільш досконалою. Обов'язково слід розглядати декілька систем.

У результаті проведення таких досліджень формується новий погляд стосовно стану правопорядку взагалі. На цій підставі зарубіжне адміністративне право розглядається узагальнено, коли цього не може досягти вітчизняний дослідник. Саме таким чином виявляються феномени, взаємини, контексти, які залишаються поза увагою вітчизняних дослідників.

Завдяки зазначеним підходам, у тому числі диференційованому концептуальному підходу, формується новий погляд і на стан вітчизняного адміністративного права.

Лише поглиблене вивчення зарубіжного адміністративного права в порівнянні з вітчизняним дозволить дослідити його інституціональний аспект та специфічні особливості.

При цьому порівняльний аналіз не може зводитись лише до виявлення відмінностей, треба визначати, по-перше, їхню сутність з різних процесуально-правових точок зору й, по-друге, доцільність переосмислення особливостей історичних та інституційних умов у різних країнах. Це має стати однією з провідних задач адміністративно-юридичної компаративістики з урахуванням структурних та функціональних взаємозв'язків.

Сьогодні специфічним завданням адміністративно-правової компаративістики має бути дослідження феномену так званого правового трансферту. Досі проблема трансплантації права залишається доволі актуальною, зокрема в системі адміністративно-правової компаративістики.

Відтак продовжуються наукові дослідження стосовно впливу іноземних адміністративно-правових інститутів на вітчизняну систему адміністративного права. Усе більше вагомості набуває правовий обмін між державами, що інтегровані в багаторівневу структуру.

Необхідним та значущим кроком стає визначення задач теоретичного й практичного характеру адміністративно-правової компаративістики.

До практичних задач треба зараховувати процеси співставлення питань правової політики у вітчизняному праві та в рамках Європейського Союзу.

На теоретичному рівні до таких задач належить розвиток наукових знань та процесу порівняння. Саме порівняння може краще зрозуміти і зарубіжне, і вітчизняне адміністративне право.

Порівняльне адміністративне право слід визначати через структуру порівняльного права взагалі. Воно є частиною загального порівняльного права та належить до групи теоретико-історичних правових наук. Разом з тим порівняльне адміністративне право має надзвичайно тісний зв'язок із вітчизняним адміністративним правом, що в сучасному суспільстві не може належно розвиватися без використання досвіду інших правових систем, порівняльний аналіз яких застосовується для збагачення кожної окремо взятої національної правової системи.

Предметом порівняльного адміністративного права має бути: 1) порівняльне дослідження правових систем сучасних країн, їхня класифікація, тенденції розвитку; 2) дослідження джерел адміністративного права, адміністративного законодавства різних країн (у тому числі європейських), окремих адміністративно-правових інститутів (норм) з метою виявлення спільних рис та особливостей, тенденцій і напрямів розвитку як окремих правових інститутів, так і національних адміністративно-правових систем загалом; 3) порівняльне дослідження правозастосовчої (адміністративної, судової) практики, її значення та впливу на розвиток адміністративно-правової системи певної держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі проведених досліджень можна зробити такі висновки. Порівняльне адміністративне право не обмежується

лише пошуком відмінностей, розбіжностей у регулюванні тих чи інших правових питань у різних країнах. Не менш важливим його завданням є виявлення спільних рис у національних правових системах, що дозволяє захищати їх до певної правової сім'ї або традиції. Саме вказані напрями автор має на меті висвітлити у своїх подальших дослідженнях.

Список використаних джерел

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. Том 1. Загальна частина. Київ : Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с. URL : <http://uristinfo.net/adminpravo/155-vb-avejjanov-administrativne-pravo-ukrayini/3814-glava-5> (дата звернення: 02.05.2019).
2. Лемішко Ю. М. Поняття та предмет порівняльного адміністративного права. *Юрист України*. 2014. № 4. С. 11–14. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2014_4_4 (дата звернення: 03.05.2019).
3. Настасяк І. Ю. Основи типологізації сучасних правових систем світу. *Публічне право*. 2014. Вип 4 (16). С. 206–212.
4. Кресін О. В. (керівник авт. кол.), Луць Л. А., Мережко О. О. та ін. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук : проблеми методології : монографія / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. 256 с.
5. Погрібний О. О. Поняття, предмет та методологія порівняльного правознавства. URL : uchebnik-online.net/book/33-porivnyalne-pravoznavstvo-navchalnij-posibnik-oorogribnij/5-tema-1 (дата звернення: 06.05.2019).
6. Саїдов А. Порівняльне правознавство та закономірності розвитку права в умовах глобалізації. *Право України*. 2012. № 3/4. С. 463–472.
7. Сырых В. М. История и методология юридической науки : учебник. Москва : Норма : НИЦ Инфра-М, 2012. 464 с.
8. Тихомиров О. Д., Гусарева О. С. Сучасні підходи до розуміння адміністративної юстиції. *Юридичний вісник: Повітряне і космічне право*. 2009. № 2. С. 45–50.
9. Тихомиров О. Юридична компаративістика і порівняльне правознавство : наукознавчий підхід. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2006. № 1. С. 66–70.
10. Шёнбергер К. Административно-правовая компаративистика: особенности, методы и история. URL : http://dpp.mpil.de/01_2012/01_2012_173_242.pdf (дата звернення: 10.05.2019).

Павличенко Евгения Владимировна,

кандидат юридических наук

(Донецкий юридический институт МВД Украины, г. Кривой Рог)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4284-9824>

СУЩНОСТЬ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ КОМПАРАТИВИСТИКИ

В статье отражены результаты исследования, касающиеся проблем дальнейшего развития административного права с использованием сравнительно-правовых методов. Акцентируется внимание на том, что современное административное право в условиях интеграции правовой науки должно развиваться с учетом тенденций развития мирового правотворческого направления, в пределах которого осуществляется взаимопроникновение и взаимозависимость правовых теорий, интенсивный обмен юридической информацией, и принятия в результате этого нормативных актов и норм права. Обозначен специфический характер использования компаративизма в административном праве в сравнении с другими отраслями права. Доказано, что использование сравнительного анализа может расширить условия выявления проблем в административно-юридической компаративистике. Отмечено, что использование компаративистики в административных процессах обусловлено тем, что в современных условиях административно-правовая наука охватывает широкий спектр разных областей. Определены особенности административно-правовой компаративистики.

Ключевые слова: административное право; административная компаративистика; административно-правовая система; административные отношения; сравнение; сравнительное правоведение.

Pavlichenko Evgeniia Volodymyrivna,
PhD in Law
(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4284-9824>

THE ESSENCE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL COMPARATIVE STUDIES

This article shows the study results concerning the problems of further development of administrative law using comparative legal methods. It was shown that modern administrative law in conditions of integration of law science should develop taking into consideration the tendency of development of world law-making directions, within the framework of which the interpenetration and interdependence of legal theories, fulfillment of intensity exchange of law information and further adoption of statutory enactments and legal rules are made. The specific nature of use of comparative studies in administrative law as different to other branches of law was established. It was proved that the use of comparative analysis may expand the conditions for identifying problems in administrative-legal comparativistics. It was noted that the use of comparative study in administrative processes is due to the fact that in modern conditions administrative-legal science covers a wide range of different areas, from environmental and economic problems to law enforcement and safety of social development. It was proved that within the framework of the European Community administrative comparative law should be understood as a direction of coherence and harmonization of the administrative law systems of the Member States of the European Union.

Key words: administrative law; administrative comparativism; administrative-legal system; administrative relations; comparisons; comparative law.

Надійшла до редколегії 20.05.2019